

OMPRÖVNING AV MÅLKAPITAL 2024

Umeå pastorat
Svenska kyrkan

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Vad är eget kapital?.....	3
Arbetsmodell för omprövning av målkapital	4
Nuläge.....	7
Simuleringar av framtida ekonomi.....	8
Resultat av simuleringar.....	11
Sammanfattning.....	11
Förslag till beslut	12
Barnkonsekvensanalys målkapital 2024	14

Bakgrund

Enligt kyrkoordningen ska kyrkofullmäktige fastställa ett långsiktigt mål för storleken på det egna kapitalet uttryckt i kronor, så kallat målkapital. Kyrkorådet ansvarar för att arbeta med frågan och lämna ett förslag till kyrkofullmäktige. Mål och måluppfyllelse ska redovisas i årsredovisningen och granskas av revisorerna. Om eget kapital understiger målkapital, ska fullmäktige fastställa ett åtgärdsprogram för hur och när målet ska nås. Om eget kapital överstiger målkapital kan pastoratet, efter beslut i fullmäktige, använda utrymmet till att utjämna resultat över åren.

Syftet med bestämmelserna om målkapital är att säkerställa en långsiktig ekonomisk planering med god ekonomisk hushållning som utgångspunkt. Det egna kapitalet ska vara så stort att det utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar. Bestämmelserna beslutades av kyrkomötet 2006 och ersatte då de tidigare bestämmelserna om budgetbalanskrav.

Omprövning av målkapital bör göras en gång per mandatperiod.

Vad är eget kapital?

Eget kapital är pastoratets nettoförmögenhet, det vill säga skillnaden mellan tillgångar och skulder i balansräkningen. Om pastoratet inte skulle ha några skulder, skulle eget kapital motsvara värdet på pastoratets tillgångar. Uttryckt på ett annat sätt talar eget kapital om hur tillgångarna är finansierade.

Eget kapital ökar vid överskott i resultaträkningen och minskar vid underskott. För att kunna möta eventuella framtida underskott behövs en betryggande buffert av eget kapital. Det egna kapitalet behöver vara tillräckligt stort för att pastoratet ska kunna möta till exempel förändringar i omvärlden som påverkar ekonomin utan att hamna i ekonomiskt obestånd eller tvingas till akuta nedskärningar eller andra åtgärder. Målkapital kan sägas motsvara den delen av det egna kapitalet, en säkerhetsmarginal som ska garantera fortsatt verksamhet i ett långsiktigt perspektiv. Det ska motsvara ett långsiktigt behov av kapital som bara får tas i anspråk vid mycket speciella, omfattande och oförutsägbara händelser.

Det är också viktigt att komplettera bedömningen av eget kapital med att också bedöma kassan/likviditeten, alltså den del av tillgångarna som inte är bunden i anläggningstillgångar som byggnader och inventarier. Ett stort eget kapital innebär alltså inte per automatik att man har en stor kassa/god likviditet, eftersom anläggningstillgångarna kan utgöra en stor andel av tillgångarna. Även om anläggningstillgångarna skulle omvandlas till likvida medel genom försäljning, är det inte säkert att det verkliga värdet motsvarar det bokförda värdet.

Utöver målkapitalet behöver eget kapital innehålla ett sparande som kan tas i anspråk för större fastighetsunderhåll eller andra framtida åtaganden.

Arbetsmodell för omprövning av målkapital

Arbetsutskottet beslutade 2024-01-22 att utse AU till arbetsgrupp med uppdrag att ta fram ett förslag till målkapital för pastoratet.

För arbetet har de obligatoriska beslutsunderlag tagits fram som i KRED 2023:2 ses som ett minimum för att kunna göra en bedömning av pastoratets åtaganden och ekonomi på lång och kort sikt. Med dem som underlag har en rad frågeställningar om pastoratets framtid, behov och risker analyserats och besvarats.

Utgångspunkten för beräkningarna är att målkapitalet minst bör motsvara värdet av de materiella anläggningstillgångarna som man inte kan belåna. Det bygger på grundtanken att pastoratet inte ska låna till sina tillgångar. Till miniminivån, som uppgår till anläggningstillgångarnas värde, bör det sedan läggas till en buffert för risker utifrån den analys som har gjorts.

I arbetsmodellen används också ett antal nyckeltal som räknas fram för att bedöma rimligheten i nivån på pastoratets målkapital och för att över tid se utvecklingen i pastoratet.

Målkapitalet säger heller inget om likviditeten. Därför behöver beräkningen kompletteras med en långtidsprognos som också visar hur både resultat, balans och likviditet utvecklas. Se avsnitt *Simuleringar av framtida ekonomi*.

Materiella anläggningstillgångars värde

Vid beräkningen av målkapital utgår modellen från det bokförda värdet av de materiella anläggningstillgångarna. För Umeå pastorat var de totala materiella anläggningstillgångarna i 2023 års bokslut 194 013 tkr.

Avdrag har sedan gjorts med 80% av de anläggningstillgångar som hör till begravningsverksamheten, vilket motsvarar 69 504 tkr, eftersom dessa bekostas genom begravningsavgiften. 20% ligger dock kvar i underlaget som en riskbuffert eftersom över/underskott i begravningsverksamheten regleras mot staten med två års förskjutning.

Slutligen har de planerade investeringarna i församlingsverksamheten för de kommande fyra åren lagts till i beräkningsunderlaget, vilka sammantaget uppgår till 61 000 tkr.

Bedömda risker

Pastoratet har definierat följande risker:

Stora investeringar i fastigheter

Åtgärder och satsningar i fastigheterna. Beräknas uppgå till 50 000 tkr

Stort fastighetsbestånd

Beräknas ej.

Minskad KAE

Beräknas ej.

Stor personalvolym

Beräknas ej.

Svårigheter med kompetensförsörjning

Utgår från pastoratets lönepolicy och beräknar utifrån hur det sett ut de senaste åren.

Beräknas uppgå till 7 000 tkr.

Fler människor lever i utsatthet

Ökade insatser för människor i utsatthet. Beräknas uppgå till 2 000 tkr.

Inre sekularisering

Till exempel sjunkande dopsed och att konfirmerade inte känner till vad kristen tro är.

Beräknas ej.

Sjunkande medlemstal

En minskning med 0,9% tas hänsyn av vid beräkning av framtida kyrkoavgift. Eventuella ytterligare minskningar beräknas ej.

Börsnedgång

Börskrasch på grund av världsläget – minskad avkastning på värdepapper. Risken har beräknats utifrån rekommendation av KRED på 10% av bokfört värde. Beräknas uppgå till 14 800 tkr.

Avgår som risker till beräkningsmodellen:

$50\,000 + 7\,000 + 2\,000 + 14\,800 = \mathbf{73\,800\ tkr}$

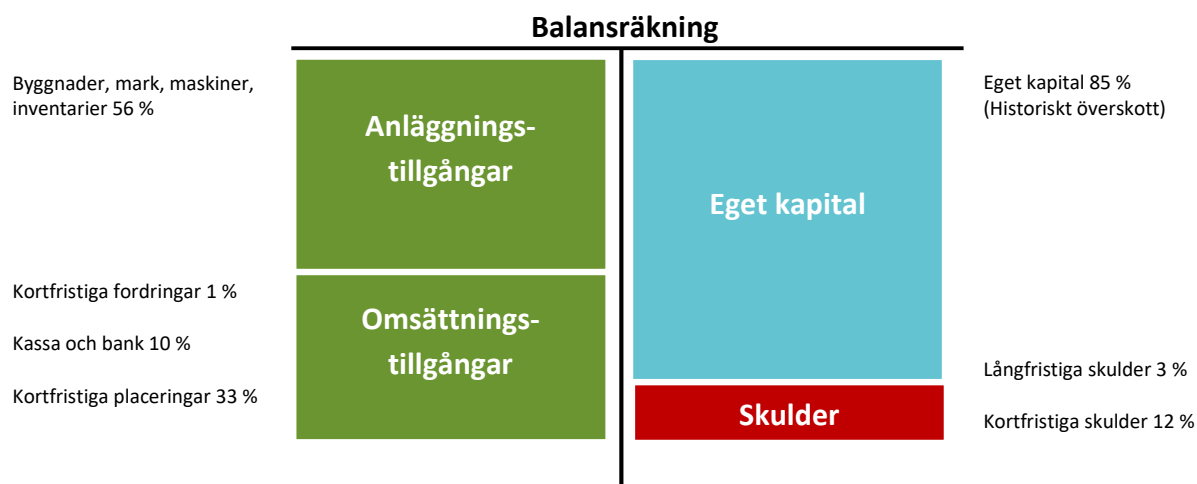
Beräkning av målkapital

Beräkningen av målkapital görs enligt mall beskriven i KRED 2023:s Målkapital – Anvisningar och beräkningsmodell.

	Materiella anläggningstillgångar	
+	a) Bokfört värde	194 013 tkr
-	b) Avdrag för begravningsverksamhetens anläggningstillgångar, 80%	-69 504 tkr
	c) Planerade investeringar för kommande fyra år	61 000 tkr
+	Risker i materiella anläggningstillgångar	
	a) Beakta andra risker (investeringar)	50 000 tkr
+	Risker i övriga tillgångar	0 tkr
+	Övriga risker	
	a) Svårigheter med kompetensförsörjning	7 000 tkr
	b) Fler människor lever i utsatthet	2 000 tkr
+	Avkastningskapital	14 800 tkr
	Avrundning	691 tkr
=	Miniminivå för målkapitalet	260 000tkr

Nuläge

Umeå pastorats balansräkning 2023 kan översiktligt sammanfattas på följande sätt.

I bokslutet 2023 uppgick de materiella anläggningstillgångarna, alltså det bokförda värdet av byggnader, mark, maskiner och inventarier samt pågående nyanläggningar till 228,7 Mnkr (54 % av totala tillgångar). Notera att värdet inte avser marknadsvärdet av tillgångarna utan är ett resultat av det historiska anskaffningsvärdet minus årliga avskrivningar. De finansiella anläggningstillgångarna uppgick till 5,1 Mnkr (2 % av totala tillgångar):

Kortfristiga fordringar (ex kundfordringar) uppgick till 6,4 Mnkr (1 % av totala tillgångar).

Pastoratets likvida medel, kassa och bank, uppgick till 44,4 Mnkr (10 % av totala tillgångar). Det är den del av balansräkningen som används för löpande utbetalningar.

Kortfristiga placeringar (värdepapper) uppgick till 142,7 Mnkr (33 % av totala tillgångar).

Högra sidan av balansräkningen visar hur ovan nämnda tillgångar har finansierats. 85 % har finansierats med eget kapital (362,6 Mnkr), det vill säga historiska överskott. 3 % finansieras med långfristiga skulder (11,3 Mnkr), såsom skuld till begravningsverksamheten och gravskötselsskulder och 12 % med kortfristiga skulder (53,4 Mnkr), såsom kortfristiga delen av skuld till begravningsverksamheten, leverantörsskulder med mera.

Målkapitalet uppgår idag till 260 miljoner och har gjort så sedan 2018.

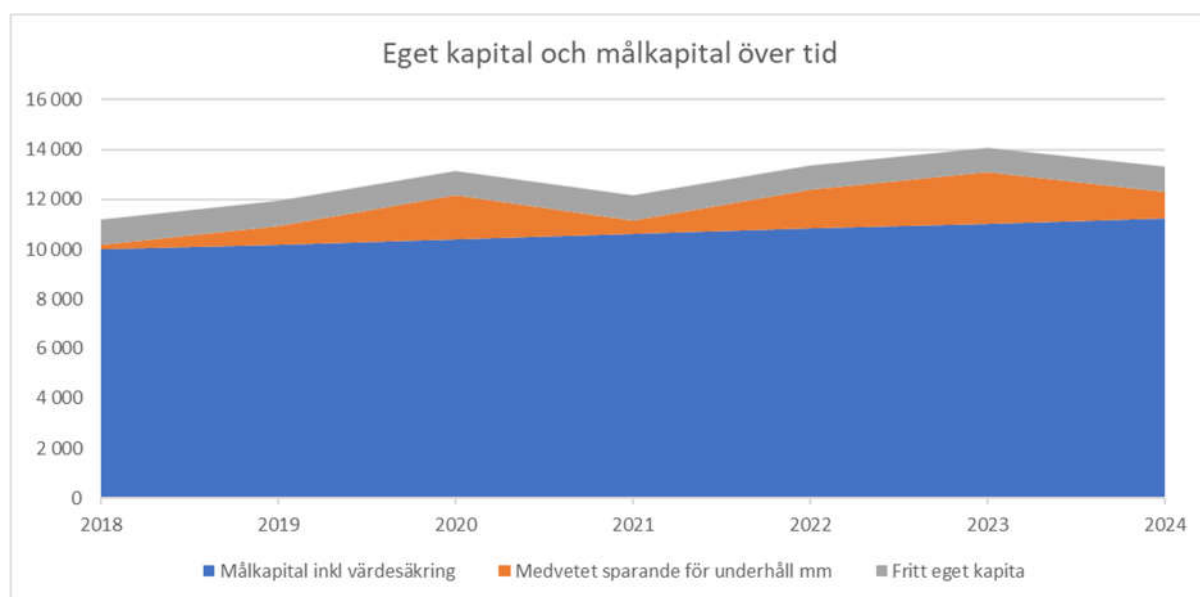
Under 2023 har det bland annat gjorts investeringar i köket i Martasalen i Umeå stads kyrka, yttertak och fönster på husmorsvillan på Tavelsjö lägergård, fönsterbyte i Röbäcks kyrka samt diverse investeringar avseende belysning varpå de materiella anläggningstillgångarna har ökat mellan år 2022 och 2023. Pastoratet har sålt av värdepapper och har på så sätt ökat behållningen på kassa och bank. Årets resultat blev positivt, 7 950 tkr vilket är 7 383 tkr bättre än budget. Pastoratet har en god stabilitet i sin ekonomi och likviditet.

Simuleringar av framtida ekonomi

Vid simuleringar av den framtida ekonomin har en beräkningsmodell använts som Kyrkokansliet i Uppsala tagit fram för ändamålet. Med hjälp av ett antal olika antaganden, kan modellen användas för att uppskatta framtida ekonomisk utveckling.

Basen för pastoratets ekonomi är kyrkoavgiftsnettot (intäkterna från kyrkoavgiften minus den inomkyrkliga ekonomiska utjämningen) och prognoserna för dess utveckling. Kombinerat med antaganden om framtida kostnader ger det en uppskattning om framtida resultat och hur det i sin tur påverkar dels kassa/likviditet och dels eget kapital. Därefter kan en utvärdering av nivån för målkapital göras genom en kombinerad bedömning av framtida likviditet och framtida eget kapital.

Tänk på att man utöver att täcka de löpande kostnaderna också behöver ett budgeterat överskott för att täcka oförutsedda utgifter, och ett budgeterat sparande för större fastighetsunderhåll och andra framtida åtaganden. Nedan är ett exempel på hur de olika delarna i eget kapital kan växla över tid.

Bilden är endast ett exempel på hur det kan se ut och siffrorna har ingen koppling till Umeå pastorat.

För att se de långsiktiga effekterna av budget 2024 med preliminära plan för perioden 2025-2026 görs simuleringar. Det görs även för att bedöma ungefärliga resultat för resterande år i den tioårsperiod som ingår i analysen.

Antaganden

Simuleringarna har gjorts utifrån nedan listade antaganden.

Kyrkoavgiftsnettot

- Ingen förändring av kyrkoavgiften som är 0,96 kr per skattekrona.
- Förändring av antal tillhöriga: -0,9%, som är den historiska förändringen baserat på historiken i Umeå pastorat 2018–2022.
- Kyrkoavgiftsunderlaget baseras på SKL:s prognos om skatteunderlagets utveckling. Den justeras sedan av Svenska kyrkans nationella nivå med deras prognos för generationsväxling och utträden och som resultat får vi en prognos för kyrkoavgiftsunderlaget på riksnivå. Det finns möjlighet att avvika från den och göra lokala antaganden. För budgetåret 2024 kom i augusti 2023 en ny prognos för Umeå pastorat som pekar på en ökning av kyrkoavgiftsunderlaget med 1,6% vilket ligger över snittet för hela riket som har en ökning på 1,0%.

Begravningsavgiften

Begravningsavgiften kommer från budgeterat nettokostnadsunderlag för begravningsverksamheten för respektive år.

Bidrag

Bidragen avser till största delen stiftsbidrag för verksamheten på Sjukhuskyrkan, kyrkan på Campus, den teckenspråkiga verksamheten och kommunikation.

Nettoomsättning

Avser bland annat serveringsintäkter, hyresintäkter och cleraringintäkter. Dessa räknas upp med 1% per år.

Personalkostnader

För 2024 antas löneökningar på 3,3 % och för åren därefter finns inget avtal men pastoratet har budgeterat med 3,0% löneökning vilket är något högre än inflationsmålet.

Personalstyrkan har antagits vara densamma som i nuläget.

Fastighetskostnader

Större underhållskostnader bygger på pastoratets underhållsplan för 10 år framåt.

Underhållskostnader påverkar resultatet löpande i samband med att det utförs.

Fastighetsinvesteringar är beräknade enligt pastoratets tioårsplan för investeringar.

Investeringar påverkar resultatet i form av avskrivningar som sprids ut över investeringens livslängd. Totala kostnaden för avskrivningar är summan av avskrivningar på befintliga anläggningstillgångar och avskrivningar för ovan beskrivna nyinvesteringar.

Övriga kostnader

För 2024 enligt detaljbudget och därefter uppräknings med 1,5 % årligen.

Finansiella intäkter och kostnader

Pastoratets finansiella poster består framför allt av ränta på kyrkkontot samt utdelning på de finansiella tillgångarna. Här budgeterar vi lågt som försiktighetsprincip. Enligt placeringspolicyn är målet på avkastning minst 3 % årligen mätt över en tioårsperiod. Här är det räknat med en avkastning på 4% årligen.

Omsättningstillgångar (BR)

I kalkylen har vi räknat med att de bedömda riskerna ska motsvaras av likvida medel (omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder).

Kortfristiga skulder (BR)

Beräkningarna utgår från 2024 års budgeterade balansräkning, rensat för exceptionella poster och som har lagts som en konstant under prognosperioden.

Resultat av simuleringar

Simulering enligt nuläge

Simuleringar gjordes för perioden 2024-2034 utifrån befintlig kyrkoavgift och för övrigt antaganden enligt ovan. Den visade på förlust nästan samtliga år under prognosperioden. Det egna kapitalet urholkades till följd av negativa resultat och år 2033 skulle det gå under nivån på målskapitalet som är uppräknat med KPIF årligen. Likviditeten var otillräcklig på lång sikt.

Sett till historiken har pastoratet alltid gjort bättre resultat än budgeterat resultat. Pastoratet arbetar löpande för att säkerställa god ekonomisk hushållning och det anses därför inte vara en risk att eget kapital urholkas. Detta sammantaget gör att pastoratets ekonomi anses som hållbar och man har därför inte gjort några ytterligare simuleringar.

Sammanfattning

Vid omprövning av nivån för målskapital handlar bedömningen om huruvida målskapital kan behållas på nuvarande nivå eller bör ökas/kan minskas. Som nämnts ovan, bör den bedömningen göras genom att både se till att man får en rimlig långsiktig ekonomisk utveckling och att bedöma rimlig nivå för målskapital.

Resultatet av simuleringen kan sammanfattas enligt följande:

- Totalt underskott 2024-2034 77,8 Mnkr
 - Varav 3,0 Mnkr under innevarande budget 2024-2026
- Total ökning av personalkostnader 2024-2034 45,6 Mnkr (oförändrad personalstyrka).
- Effekt på eget kapital – 76,1 Mnkr.
- Effekt på likvida medel 2024-2034 – 103,8 Mnkr

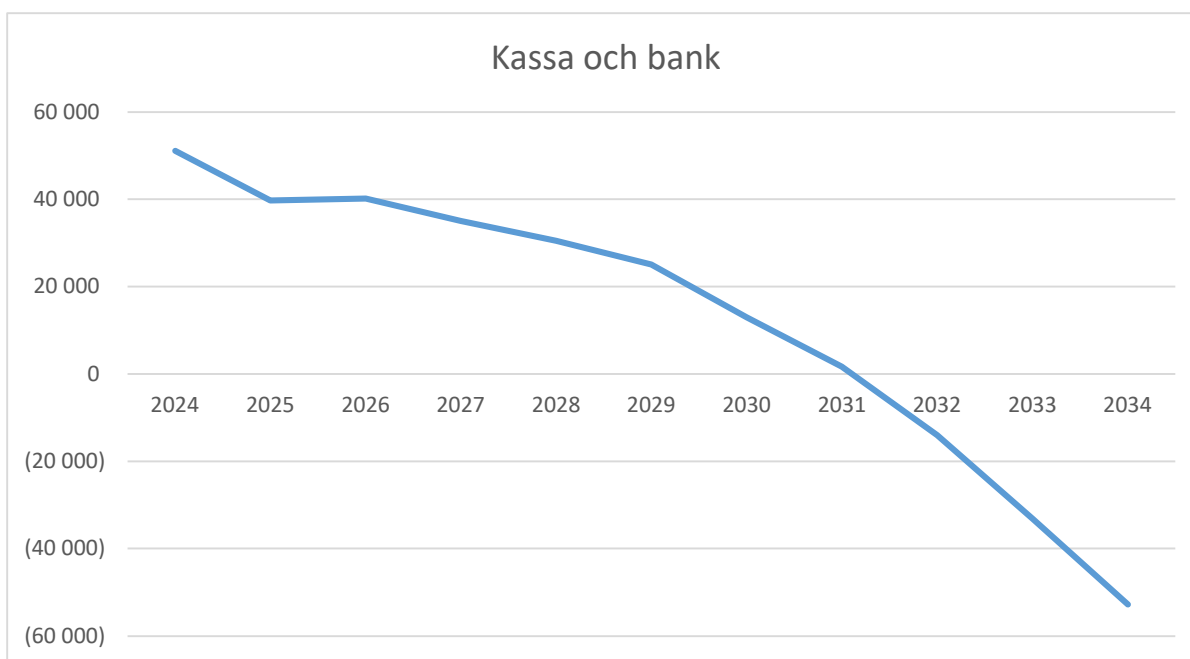
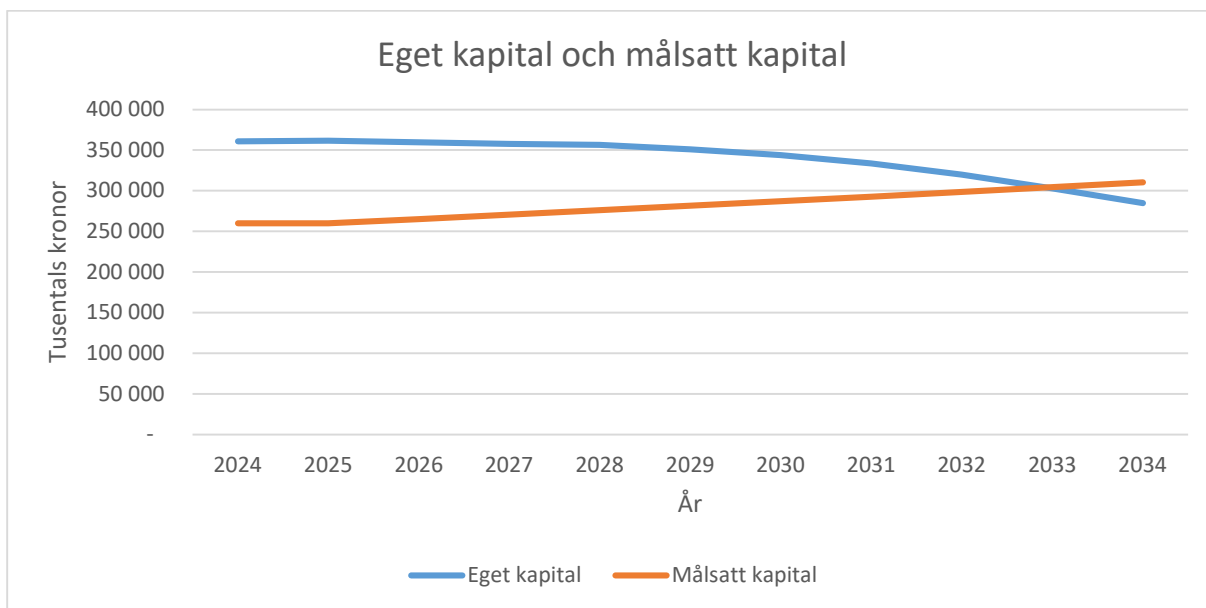
Mot bakgrund av redogörelse ovan framstår 260,0 Mnkr som en rimlig nivå för målskapital för de kommande fyra åren, då målskapitalet förväntas omprövas igen.

Förslag till beslut

Kyrkorådet föreslår kyrkofullmäktige att besluta:

att fastställa målkapital för Umeå pastorat till 260,0 Mkr att gälla från och med bokföringsår 2025. Beloppet ska i samband med bokslut varje år uppräknas med årets inflation (KPIF).

Det egna kapitalet överstiger den föreslagna nivån på målsatt kapital fram till de två sista åren i prognosperioden:

Barnkonsekvensanalys målkapital 2024

I enlighet med FN:s barnkonvention och kyrkoordningen ska kyrkoråd och kyrkofullmäktige i Svenska kyrkan se till barns bästa och göra en barnkonsekvensanalys i beredningsarbetet av ärenden inför beslut.

Har en analys av beslutets påverkan på barn (0–18 år) gjorts?

☐ Ja ☐ Nej

Kommentar: Analys genomförd av xxx

Vid de beslut som analysen visar påverkar barn, har barnets bästa satts i främsta rummet?

☐ Ja ☐ Nej

Kommentar:

Innebär förslaget till beslut att sociala, ekonomiska, andliga och kulturella rättigheter beaktas?

☐ Ja ☐ Nej

Kommentar:

Innebär förslaget till beslut att barns rätt till en god hälsa och utveckling beaktas?

☐ Ja ☐ Nej

Kommentar:

Innebär förslaget till beslut att särskild hänsyn tagits till barn med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar?

☐ Ja ☐ Nej

Kommentar:

Inför revidering av församlingsinstruktion samt vid budgetarbetet:

Har barns synpunkter inhämtats genom enkät, frågor, besök eller liknande?

☐ Ja ☐ Nej

Kommentar: